

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, II. пом.
Конто пост. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед-полуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місяць 4-90 зм.
Чотирьохмісяць 12-00 „
Півріччя 24-00 „
Рік 48-00 „

ЗА ГРАНИЦЮ: В Англії 1 фунт.
Франції, Італії, Бельгії 20 фр.
Італії 7-50 зм.; Німеччині 7-50 зм.
Швейцарії 5 ш. фр.; Чехословаччині 30 ч. к.; Румунії 150 лей; Бельгії 7-50 зм.; Австрії 7-50 зм.;
Збірка адрес 1 зм.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друківні: 29-24.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Большевізація Європи і завдання українців.

Теперішнє значіння України для Європи полягає в її ворожому становищі супроти Москви. Значіння України для Європи тим більше, чим більша більшовицька небезпека для європейської культури. А ця небезпека доходить тепер до найвищого ступня.

На превеликий жаль не можна заперечити факту, що ідейний вплив більшовизму шириться по Європі шляхом комуністичних партій та радіофілійських організацій всякого роду. Одним з найбільш небезпечних впливів радіофілії є нпр. помітне зменшення опору проти московських впливів серед німецької соціальної демократії. Ця партія, що врятувала колись Німеччину, алушавши збройно спроби більшовицького перевороту в Німеччині, впала тепер так низько, що деякі її місцеві організації роблять спроби спільного з комуністами фронту проти гітлерівців.

Але найяскравішою ознакою занепаду соціалістичної ідеології у боротьбі проти більшовизму є ганебна резолюція Виконавчого Комітету Соціалістичного Інтернаціоналу в Цірюху з 21—22 травня цього року, в якій між іншим говориться: „Колиб Радянська Росія мусіла боротися проти нападу, то Соціалістичний Інтернаціонал числить на те, що всі приналежні до нього партії, які розвивають свою діяльність у межах Радянського Союзу будуть протиставити кожній сепаратистичній і повстанській діяльності, яка мусіла вести до паралізування оборони Радянської Росії проти японського нападу“. З цієї резолюції виходить, що більшість соціалістичного проволу, яка приналежить до цього проволу, вважає більшовизм не найбільш брутальною та реакційною формою державного капіталізму та національного московського імперіалізму, а рухом спорідненим з соціалізмом, який соціалісти повинні боронити. З такою ідеологією німецька соціальна демократія московській навалі поважного опору ставити не може. Коли припустити, що й поза цією партією в Німеччині існують численні групи, що ставляться більш менш прихильно до комуністів, то число комуністів та їх прихильників переходить в Німеччині далеко поза десять мільйонів.

Точно обчислити число комуністів та радіофілів у Франції так само неможливо, як і в Німеччині. І тих і других там у всяким разі немало, і може більше, ніж то на загальне гадають. Але річ не в самому числі, а в суспільній атмосфері, в якій можливі такі факти, що кількох визначних письменників Франції, які мають безперечний вплив на ширші кола громадянства, може в добрій вірі ставити себе на послуги більшовицької пропаганди. Теж саме роблять деякі французькі провідники Ліги Мира і Свободи.

Англо-саксонські краї змогли покищо оборонитися від поважніших більшовицьких впливів; це дає деяку запоруку, що катастрофа більшовицької революції, яка загрожує Європі, зустріне належний спротив.

З огляду на те, що розвиток соціально-політичних відносин Європи опинився тепер на роздоріжжі, аніж можна хіба зазначити тенденції цього розвитку та їх інколи діаметрально протилежні напрямки.

Незрозумілим на перший погляд парадоксом може здаватися те, що більшовизм в Європі поширюється поруч з його очевидним занепадом в межах самої Радянщини. Голод та фінансова криза, що закордонних інженерів та робітників примушують масово втікати, свідчать неможливо про економічний занепад Радянщини; „миролюбність“ виявлена московським урядом в манджурських конфліктах, свідчить також неможливо про політичну кволість більшовицької влади; накопичення сил людського та іншого військового матеріалу не наслідують навіть частинно вжити його зі страху перед повстанням голодного населення.

Більшовизм у межах Радянщини щораз більше вичерпує себе матеріально, а тим самим і морально. Але кожна завага може вигасити в

осередку її повстання, коли одночасно вона поширюється на периферіях. Страх у підсвідомості народних мас Європи перед московським більшовизмом зникає, а економічна та соціально-політична криза більшовизмові помагає. Не є виключене, що робітничі маси включно з частиною соціал-демократії сподіваються у своїй безпорадності зреформувати більшовизм і пристосувати до європейських обставин, так-же само як колись українські соціалістичні фантасти сподівалися пристосувати московський більшовизм до українських обставин. Що їм поведеться в цім відношенні не краще ніж українцям, можна бути цілком певним. Порівнювати Німеччину з Україною може здаватися смішним і безглуздом, але не дається заперечити, що більшовизм заціпив у Німеччині зародки тих-же самих недуг, які зруйнували в українську державу: перевагу партійного елементу над національно-державним, надмірне загострення суспільних протиріччів, бандитські методи партійної боротьби і т. і.

Остаточна перемога більшовизму неможлива; поворот до нижчої форми капіталізму, якою є більшовизм, можливий лише тимчасово і для частини держав; людство перемагало всі недуги, переможе й більшовизм; перемога одної нації над усіма неможлива, тим більше такої, що як московська, стоїть на безмірно нижчій стадії культурного розвитку, ніж інші великі нації, та репрезентує більшовизм у його сучасній формі.

Цілком іншим питанням є можливість нинішнього поширення більшовизму. Рішальним буде тут розвиток передусім політичних відносин в Європі. Маємо тут три можливості. Найшасливіша з них, але мало ймовірна, є та, що порозуміння, започатковане між Німеччиною та Францією в Лозанні, розвинеться та doprowadить до утворення загальноєвропейського фронту, зверненого проти Радянщини. Зовнішня економічна та політична ізоляція більшовизму спричинилася би й до прискорення його остаточного занепаду на Радянщині. Проголошення великими державами засади національно-державного самоозначення для сходу Європи визнало б більшовицьким остаточний вжити поневолені нації для нападу на Європу. Упадок більшовизму і розпад Радянщини на національні держави відкрили би широкі економічні можливості для Європи в східнім напрямку. Економічну кризу полагано би політичним шляхом.

Друга можливість найближчого розвитку європейських відносин та, що результатів лозанського порозуміння використати не буде можна, що франко-німецьке протиріччя зростатиме далі. Наслідком цього було б далі зближення Німеччини та Радянщини й далі скріплення більшовицьких та радіофілійських елементів у Німеччині. Боротьба між гітлеризмом та комунізмом виключала б всяку можливість добути Німеччині якісь політичні здобутки в Європі. Це довело б у дальших наслідках до розбиття різнобарвного в соціальним відношенням національного табору Гітлера та до перемоги радянських елементів у Німеччині. Громадянська війна в Німеччині поруч з есентауль-

Ваш побут на вакаціях буде затроєний
журбою за Ваше мешкання в місті.
Якщо не обезпечите його від крадіжки із влогою
у Т-ві Взаїмних Обезпечень
„ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 2/4.

ною боротьбою її північної частини проти південної могадб зробити неминучою інтервенцію Франції та інших держав, як це було по більшовицьким перевороті на Угорщині.

Третя й найгірша, зрештою мало ймовірна есентаульність є та, що потреба збройної інтервенції проти більшовизму в Німеччині, могла би дасвати до вибуху більшовизму в частині чи цілій Франції, що означало би фактичну більшовицьку європейську континенту. В цім випадку завдання провадити боротьбу проти більшовизму припало би англо-саксонським державам. Без їх інтервенції більшовизм в Європі вигас би аж по винищенню матеріальних ресурсів, ще відбулося би тут значно швидше ніж на Радянщині з огляду на промисловий характер Європи. Але що при цім знищено би й велику частину культурних надбав Європи, це не підлягає ніякому сумнівові.

Завдання України при кожній з вище зазначених есентаульностей є у своїй основі те саме й випливає з безспірної правди, що державна самостійність України можлива лише по розбиттю Радянщини. Але методи її боротьби проти Московщини будуть залежати все від обставин, серед яких ітме боротьба більшовицька проти решти світу.

В даний момент відбувається ідейне підготування нападу більшовицької на Європу, яке теж викликає ідейний опір. В останнім пір'їччю видано більше друкованого матеріалу проти більшовицьких, ніж попередніми роками. У деяких випадках автори дійшли навіть до деякого зрозуміння національно-московського характеру більшовизму, без чого ідейна боротьба проти більшовизму має дуже мало вигоди на успіх, бо не нищить його інтернаціональних підстав. Але від національного характеру більшовизму не виявився з такою брутальною ясравістю, як на Україні. І щораз частіше при політистичній демагогії більшовицькій у Женеві та при різних радіофілійських імпрезах звертає світова преса увагу на кризу господарку більшовицької на Україні та в інших поневолених краях. Українці дістають тепер щораз частіше нагоду виявляти перед Європою справжній характер більшовизму. Вони дістають щораз більше можливостей брати участь у переформовуванні поглядів європейського громадянства у відношенні до більшовизму.

Від інших ідейних течій відрізняється більшовизм тим, що підтримується він навіть такими матеріальними засобами, як підкуп і насильство, шпionаж та підкопування політичного ладу чужих держав. Скептики мабуть похитають головами при думці, що українці можуть відіяти супроти таких засобів більшовицької пропаганди. Але у міжнародних відносинах бувають моменти, коли й незначні, на перший погляд може непомітні впливи переважають терези розвитку світових подій в один чи другий бік.

М. Данько.

Після конгресу національностей.

З Женев до Відня. — Діловий характер нарад. — Критика національної нетерпимості. — Нація і держава.

(Вражіння учасника.)

Думка перенести конгрес з дотеперішнього місця нарад — Женев до більш центрально положеного Відня показала ся щасливою. Мабуть ніодне зібрання того парламенту німчих і поневолених не було таке чисельне як останнє. Стопятьдесять заступників різних національних груп, приналежних до 42 національних організацій із 14 різних держав і заступлених більше як 80 рід, усіх європейських мовних лоспіншани на поклик своєї найвищої організації —

гресу, для дорічних нарад і щоби підвести толоз остероги перед деяким нехтуваним прав і домагати 40 мільйонів, організованої спільності європейських національностей.

Офіційно казали, що перенесення нарад відбулося наслідком фінансових вимог. Нема причин тим запереченням не вірити, але з другої сторони панує майже загальний погляд, що становище Ліги Націй до Конгресу Національностей, ставивши, але особливе в миттєвім чині плачати

дось так відомо, мусіло найти відповідний відгомін у відділі конгресу. Бо не можна забути, що в минулому році вплинуло до Ліги Націй не менше 500 меншиневих петицій. З того лише десяту частину передали властивим Комітетам Трьох, а з цього тільки десять поставили перед Радю Ліги! Коли до того додати, що долагодіти тих десяти жалоб більш як проблематична, то цей факт не міг не мати впливу на Конгрес Національностей.

Наради конгресу відбувалися в салі австрійського союму. Хоч Відень як давнє конгресове місто має безліч гарних, репрезентаційних сал, то все таки вибір не міг бути кращий. Прегарна та сала в стилі вузького ренесансу, без зайвих і томлячих прикрас, збудована розумно і з вибагливим смаком, творила гармонійну яму для конгресу. Його трьохденні наради мали характер наскрізь поважний. До того причинилися переловсім ділові реферати та дискусії, чистоті заступництва і небувало досі зацікавлення широким колом суспільності. Народам прислухався весь час спеціально висланий відпоручник Ліги Націй.

Той поважний настрій не міг навіть захитати маловладний виступ мадярського делегата, що став причиною короткої перерви засідання і нагадів захворівання президента конгресу. Цей інцидент, викликаний може менше змістом як формою промови повстав на тлі відомої ненарушності поодиноких держав, належить від якогось часу до злободення питань внутрішньої організації конгресів. Річ зрозуміла, що конгреси мусять стояти на становищі наскрізь об'єктивним і переловсім пильно береть власної поваги та гідності, але не менше ясним є право вільного слова делегатів. Як одно і друге зі собою погодити, це питання, яким скорше чи пізніше буде мусіти зайнятися відділ конгресів. Відсилати делегатів до друкованих публікацій не вистарчає, бо самі ці публікації, навіть якби вони були ідеальні, не можуть ніколи заступити живого слова.

Всі промови були надихані теплим ідеалізмом і непохитною вірою в слушність провідних ідей конгресу і в їх остаточну перемогу. Цей ідеалізм набрав особливого значіння, коли промовляли представники національних меншин, які досі зовсім позбавлені всякої правової участі в суспільнім житті своїх країн, як нпр. українці з Польщі або словінці з Італії.

Коли з різних сторін падали пера гострі слова критики проти розгнуданого демона національної нетерпимості у різних державах, то це не були жалоби звернені проти самих держав, а радше журба над способом найуспішнішої оборони проти лиха. У них відчували присутні журбу за долю Європи. Цьогорічний конгрес, що покликав уперше референтів зпоза властивих меншиневих організацій (проф Бове з Льозанні) і охоплював віроісповідання там, де вони у своїй діяльності стикаються з питанням національностей — розширив значно обсяг свого значін-

ня. Коли ще до недавня деякі політичні групи робили явно і тайно зусилля, щоб національностей конгреси вилучити, осмішпити і тим спричинити їх смерть, то останній конгрес мусів їх навчити, що ці їхні намагання даремні і що ця організація бодай так довго коначна, як довго триває сучасний стан правового хаосу і насильства.

Важкі проблеми розроблення, ослаблення довіри господарської кризи і інші явища нового „миру“, які зовнішньо займають увагу найповажніших державних мужів без якихнебудь позитивних вислідів — вони так довго не зможуть найти належної розв'язки, як довго пануватимуть карні експедиції проти громадян іншої національності, коротко як довго не здійснять беззастережного права на життя 40 мільонів європейських меншин. Давня ідея національних держав перестаріла. Держава і нація нині поняття не ідентичні, навіпаки оба вони так перемішані, що само собою насувається питання нової структури держав, питання державної спільноти вільних горожан без різниці національностей. І саме тому меншиневі конгреси повстають як необхідна організація. Ст.

Схід і Захід в історії церкви.

В понеділок, дня 12. липня ц. р. відбувся в одній із сал Берлінського Університету, з ініціативи та під фірмою Українського Наукового Інституту, публічний виклад проф. д-ра Г. Коха з Відня на тему: „Схід і Захід як підстава для історії церкви східних славян“. Проф. Кох, відомий українцям як б. старшина Укр. Галицької Армії, є загально визнаним спеціалістом у ділянці історії східних церков, а тому його виклад, не дивлячись на невиносну спеку, стягнув числення аудиторію. Прегарне знання більшості славянських мов дає змогу Кохові бути в курсі найновіших досяжень української та російської літератури, які він в блискучій синтезі зумів викласти слухачам. Аудиторія, у переважній більшості німецька, повитала лекцію бурливими оплесками й через те можна вважати цей виклад великим успіхом української наукової пропаганди за кордоном, бо прелегент говорячи про „Східну православну церкву“ весь час різко відмежовував українське православ'я від московського.

Почав лекцію проф. Кох твердженням, яке вже загально прийнялось у східній науці, а саме, що християнство прийшло до України не з Візантії, а з Болгарії (теорія Присволюкова) і затвердилося не відразу, а після довгої та впертої боротьби (імена Ольга, Святослав, Володимир Великий — символізують чергування християн-

II Нова книжка II МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ

244 стор. Ціна 3 зол. Для переплатників „Літ.“ 2 зол. із порученою переслаткою зол. 3.10.

ських впливів та поганських реакцій); вплив Візантії став помітніший шойно в половині II в. бо перші митрополити були з болгар. Проф. Кох взагалі має нахил оцінювати вплив Візантії на церковне життя України досить критично, причому твердить, що византійські митрополити мали на розвиток церковного побуту небажаний вплив. Але на щастя, не вважаючи на все, церква швидко націоналізувалася, у чому особливу роль відіграло виразно національно забарвлене чернецтво, якому проф. Кох признає великі заслуги в справі колонізації та культивування пустинних земель. Цілу історію української церкви проф. Кох бачить як процес повільної, щораз більшої окциденталізації під впливом культурного тяжіння України на захід. З поодиноких етапів цього наближення до заходу згадав проф. Кох коронацію Данила з Дорогичини папською короною, Берестейську унію, Київську Академію, яка по дусі являлася школою чисто західного типу, хоч і мала на меті якраз боротьбу з заходом. Проф. Кох підкреслює, що її адепти, які як відомо у великій кількості студіювали по європейських університетах, мимохіть пересажували на Україну західні умови течії. Останнім кроком до заходу вважає проф. Кох українську автокефалію, яка в деяких своїх постановках відмовилася від московських, орієнтальних традицій. В протилежність до України Росія після двох слабких спроб реформи в західному дусі (1439 Флорентійська Унія митрополита Ісидора та „Раскол“ XVII в.) застигла неперушно в догматичному византійстві.

Закінчив лекцію проф. Кох характеристикою переслідування церкви в Радянському Союзі і повним признанням для поведінки духовенства, що створило новий кадр мучеників і це мучеництво, як і в перші віки християнства, служить найліпшою запорукою кінцевого успіху церкви в цій нерівній боротьбі.

Д-р Михайло Антонович

44 мільйони голосуючих.

БЕРЛІН. (ПАТ) Провірка виборчих листів уже покинчена. До голосування до районогу управління понад 44 мільйони осіб.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 20. ЛИПНЯ 1932.

СТ. ЛЕВИНСЬКИЙ.

З японського дому. ДЖІМ.

По скінченню виступу ми чекали на неї в коридорі. До нас вийшла мала японочка в європейській одязі, з коротко пристриженим волоссям. Метаморфоза була повна. Делявал був захоплений, що відайшов живу людину, поза всякою дискрецією тяжких гартів і заціпки.

Пані Футума сміялася до нас усіх якимсь маленьким, вивченим сміхом, що його сама вона соромилася. Вже не була дуже молода, хоч уста мала свіжі й гарні.

Виявилось, що японці замовили вечерю в японській гостинниці. Коли ми входили до малого, затишеного салону готелю „Ботан-я“, всі були зовсім вдоволені. Японська кухня, може не така різноманітна як французька і не така вибаглива як китайська, але смачна і здорова.

Перед кожним з нас поставили лявову дощичку з усім, що треба до їжі. Були це здебільша маленькі предмети, що виглядали наче делікатно розмальовані забавки.

Очевидячки всі ми їли паличками. Пані Футума, — О Міцу як казала себе називати — наїшла у своїй царі паличок маленьку записку*).

„Коли дивлюся, де кувала завуля, там у ранньому світанку лишився тільки місяць“.

Читала спровола і перекладала по французьки, затапаючи губки, якби слова були чимось матеріальним, що має форму і смак.

Мала цей делікатний рисунок очей, що помічається тільки в японок великої раси. Очі її часом сміялися, але умішка ця не була ані залицянням, ані докором, ані навіть відмовою. Вони сміялися до когось чи чогось, що було поза нами, може в іншому світі, куди не сягає наших п'ять зміслів.

Нам принесли гарячий sake і ми пили його з мініатюрних, мілких мисочок.

Sake смакує як старий токай і має його колір (коли старе). Пить його, як у нас горілку, перед їжею, а закушують суймоно*). Є це всіляка, дрібно порізана горошина, або молоді парістки бамбусу. Але головою японською закускою є сашімі.

Не знаю, чи були вже які поети або письменники, що оспівували славу японського сашімі. А воно справді варта найбільших похвал. По правді це тільки сира, неварена риба; порізана на маленькі шматочки, з дрібною хреною і сосом „шою“, смакує апаменито.

Після суймоно японці зажадали „місоджіро“. Хоч це найзвичайніша, повсякденна страва, але саме тому, дітям країни сходячого сонця, важко з нею розставатися на чужині. І вони користають з кожної нагоди, щоб вишпити слячку цієї смачної горохової зупи.

Після цього почали чергуватися, на наших лякових дощичках, смажені риби, чорні класки „собо“ і делікатні лягушки, самі лясові ла-

ських східних морів, що про них навіть не снілося вульгарним їдунам хліба і мяса.

Окрема згадка належиться рижові. Ця їжа його одночасно з усіма стравами. Треба признати, що східні люди зміють його варити, а воно нелегко, коли зважити часті зміни води та студження з годинником і сантиметром у руці. Але ж не фахівець!

Нарешті чай. Це ціла церемонія... Написала про неї грубі томи і до них відсилаю цікаві читачів. Одно скажу, що чай на сході це окреме мистецтво, щось ніби гравюра або різьба. Звичайно, у нашому скромному гурті у гостинниці Ботан-я у Парижі, подали звичайнісінький китайський чай, без цукру, у малих, білих скляках. Ми пили його впродовж цілої вечери, німало. А потому кожний наляв ще кілька крапель чаю до своєї миски з рижом і вишпи, наче духовник св. Причастія. Цього вимагала етикета.

Делявал усьому страшенно дивувалася. Вперше їв на японський лад і навіть паличок не зміг удержати в руці. О Міцу сміялася, коли їв розсипував риж і добре намушнися, заки малі шматок сашімі заніс до уст. Вона навіть показувала йому як треба їх держати і тоді їх дивувалися. Делявал був захоплений, але О Міцу доторкалася його рук так наївно, якби вони були з дерева. Проте він мав гарні руки і зміг їх укласти на столі так, щоб подобалися.

Подали нам шампана і ми почали пити у ньому думки і настрої, а добувати примхи і дотепи.

Джім не любив шампана і він мало. Це впливало некорисно на його гумор і він мовчав багато. Зрештою і Делявал не належає до того

*) Один з багатьох старовинних значків старої Японії

*) Дослідно речі з води.

В. Желтвий своєю промовою глибокого змісту, підсиленою гумором, сказав, що часті членів капітули й сама не знає, що хрест носять на жовто-синій денті... але прийде час, що молода генерація духовенства зрозуміє дух часу. Д-р Станько, як правник замітив, що боятися нема чого, отже бути сміливими і вимагати своїх прав. На нашій території пишм тільки по українськи, бо це нам по закону належить і наші права мусять усі респектувати.

Весь Конгрес якнайостріше осудив низькі напади ворожої преси проти особи одного з найдіпших наших культурних працівників, інспектора Юліана Ревая. Чим більше його будуть нападати, тим більше його буде любити учительство (великі оплески).

Приступлено відтак до вибору нової президії. Головою збрано й надалі посла п. Гусача, а його заступником дир. Штефана.

При кінці прийнято низку резолюцій.

НЕПОРОЗУМІННЯ МІЖ ПРАВОСЛАВНИМИ.

В якийсь час по приході до Мукачева сербського православного єпископа д-ра Дамаскина появились в православній єпархії непорозуміння серед деякої частини православних священників. Їх основа лежить у тім, що новий єпископ вимагає від православного священника освіти і відповідного приготування до виконання своїх функцій, а тимчасом у православній єпархії Підк. Руси не все відповідає його поглядам.

Причиною того є, що православна тут по перевероті захопила одна група людей, яка скермувала той рух на бурхливі політичні води і зі шкодою для самої віри уживає його проти національного відродження підкарпатського населення. Приналежність до православної віри ототожнюють із приналежністю до великоруського політичного і культурного напрямку, а сама назва „православний“ малаб означувати признавання до великоруської народності.

Очевидно, що в такому помішанні понять віри, народності, культури і політичного переконання не звертали багато уваги на саму віру і її вимоги. Хто добре бився в груди і кричав, що він „русский“, хто зголосився до великоруського табору, або до „общества ім. Духно-анча“ (колишн. гр.-кат. священника), міг бути по коротшім, або довшім курсі висвячений на священника і без того, щоби там дуже питалися про його попередню освіту, стався православним душпастирем та продовжував далі свою діяльність.

Такий стан не міг вдоволити нового прав. єпископа і звідси повстали непорозуміння. Священники заявили по-просту, що д-р Дамаскин є тут чужинцем, що сербська правосл. церква взагалі не має на Підк. Руси ніякої компетенції, що вони бажать собі, аби єпископом був Саватій,

який їх повисвячував і т. д. Немало мав роботи д-р Дамаскин, поки позбирав різні законні і церковні приписи і закни втихомири трохи недовдоволених. Він обіцяв, що старим священникам дасть ще дожити їх вік, але нові мусять мати боляй матуру із середньої школи. Крім того має бути улагоджена в Мукачеві православна теологічна академія.

Для інформації подаємо ще, що нині православна єпархія мукач.-прішівська має 148 церковних громад і 120 приходів. Багато православних священників є російськими емігрантами, між ними є кільканацять черців.

(За „Українським Словом“).

Біляне вуличних боїв у Німеччині.

БЕРЛІН (ПАТ). По обчисленням преси біляне вуличних боїв з минулого тижня в часі виборчої кампанії у Німеччині виявляється числом 23 убитих і около 270, переважно тяжко ранених.

Знову вбиті і ранені.

БЕРЛІН. (ПАТ). В часі суботи і неділі (16 і 17. VII.) вуличні заворушення в Німеччині поширилися на різні міста. В Берліні в часі вуличних боїв в одна особа вбита і кількадесять ранених. До дуже поважних заворушень дійшло в Альтоне, де до вечора нарахowano 10 убитих і 50 ранених. Товпа стріляла до поліції з барикад і дахів. Арештовано понад 300 осіб. У Фірстенвальде дійшло до боїв між комуністами і гітлерівцями. Поліція не могла дати собі ради, тому поклікала на поміч відділи райхсверу з машинними крісами. В часі маршу гітлерівських відділів в Авріх стріляли до них комуністи. В 5 осіб тяжко ранених.

ОСТАННІ ВІСТІ

ПРОК. ЗУБРИЦЬКИЙ ЗАСТУПНИКОМ ПРЕЗИДЕНТА АПЕЛЯЦІЙНОГО СУДУ У ЛЬВОВІ.

ВАРШАВА, 18. 7. ПАТ. Президент Польщі іменував в дні 11 липня ц. р. прокуратора окружного суду у Львові Станіслава Романа Зубрицького заступником президента апеляційного суду у Львові.

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ КОМУНІСТІВ У ВАРШАВІ.

Польська преса повідомляє, що в неділю 17. липня ц. р. жидівський спортовий клуб і літературний кружок студентів улаштували прогулку поза Варшаву до поблизького ліса, де зорганізували похід. Поліція окружила міс і арештувала біля 400 учасників під замітом ко-

мунізму і перевезла їх автани до поліцейських арештів. В понеділок відбувалися цілий день дохолодження, які ще не закінчені.

Теж у варшавським воєвідстві арештовано шістьох учителів під замітом комунізму.

ПОМЕР ПРОФ. ПОЛІТЕХНИКИ ОБМІНСЬКИЙ.

В понеділок 18. липня ц. р. помер на 40-му році професор львівської політехніки д-р Інок. Тадей Обмінський.

ВИМКОВИЙ СТАН У НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 19. 7. ПАТ. Криваві сутички комуністів і гітлерівців у Альтоні занепокоїли нім. уряд. Пруський міністр Северінг виїхав негайно до Альтони, аби прослідити справу і конфірував з місцевими властями, аби запобігти дальшій заворушенням. Гітлерівці домагаються проголошення вимкового стану в цілій Німеччині. Нім. преса повідомляє, що Гітлер німе до Нойдек до през. Гінденбурга з домагається проголосити вимковий стан. Тому нім. уряд обороня улаждувати демонстрації під гоним небом у цілій Німеччині погрожуючи, що проти демонстрантів уживе найгостріших мір і виклад закон, на основі якого придержані демонстранти зі зброєю в руках будуть негайно розстрілювані на місці. Нім. уряд запевняє, що ті стріми оголосить негайно навіть перед проголошенням вимкового стану в цілій Німеччині перед заведенням наглих судів. Після обчислень нім. преси в неділю 17. липня ц. р. в побитих вуличних сутичках 16 людей, а ранених 206. За-те арештувано біля 1000 осіб.

Вибори в Румунії.

Побіда національно-цараністичної партії.

БУКАРЕШТ, 18. 7. ПАТ. В неділю, 17 липня ц. р. відбулися вибори до парламенту, які дали побіду національно-цараністичній партії, яка досягнула 60% відданих голосів і тому здобула на основі штудерної виборчої ординації 312 з трією 300 мандатів. Перед виборами мали вони в парламенті лише 8% мандатів. Тому національно-цараністична партія має запевнену в парламенті більшість. Цікаво, що цараністи здобули більшість по селах, а зате ліберальна партія в більших містах і здобула 22 мандатів. Телеріні вибори виявили теж зріст залізної гвардії партії з народньо-соціалістичною програмою, яка проповідує нетерпимість жидів. У Букаресті вбито підчас недільних виборів чотири особи. Селянська партія Люпу здобула 14 мандатів, ліберальна партія Братіану 10 мандатів, а соціалдемократична партія і малярські партії по кілька мандатів.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 20. ЛИПНЯ 1932.

ВАСИЛЬ НЕМИРОВИЧ-ДАНЧЕНКО.

3)

БОГ-МІСТО.

(Казка далекої пустині.)

(Докінчення.)

Гнів покривав чорним крилом обличчя Аллаха.

— Невже немає тут дужих і сміливих на оборону слабих?

До вечора Аллах і Магомет, його пророк, тоділи пишними вулицями.

— Деж боріш за мої великі заповіді?

— Вони всі на службі у нечесті й насильства.

— Де вістун великої любові й волі?

— Подивися...

Чорні зграї гайвороння опускалися на білі вулиці. Чорні харалужні дзюби виривали з темних, прищавлених голів широко розплющені очі. Обрубні ший плямили червоними цятками алябастер і мармур...

Іще сердитіше стало обличчя Аллаха.

На головному базарі сьогодні було людно. Юрба яскрава, сороката, гомоніла неначе море. Злюча, пахабна, ненажерлива й підла в користі та загарбанні, в насильстві та глумі над усім, що колись називалося добром і правдою, світлом і волею, любов'ю й великосердям.

— Не може бути, щоб їх серця зовсім закрилися перед голосом совісті.

В Аллах побачив червоний камінний цоніл, куди на посміховині юрби виставляли поетів і пророків перед стратою. Помалу війшов по ступнях, оббриканих кров'ю і притулився до ганебного стовпа з ланцюгом, де розміщені каблучки ждали чергової ший засудження.

Ще ніхто не ставив тут сам, по власній волі, не гнаний сторожею, не обшмаганий батогами, не обпалений розпеченим лапками страших мук. Усе, що було на базарі, збіглося до велич-

нього чужоземця, якого борода леліла сріблом, а очі ряхтіли мов сонце знід чорних хмар люті бурі...

Неначе гуркіт грому йшли з місця ганьби і муки... У них звучало все, про що забуло розсідати місто. Якби лишалися людські серця в окаменілих грудях, якби жила ще совість в озвірілій юрбі, вони розкрилисяб і прокинулися на голос правди й вищої волі. Але не встиг іще Аллах показати Цареві-Місту страшних пропастей, куди вело його насильство, неволя і злість, як з усіх усюд почули сміх... Галасливо й нахабно реготалося все. Здавалося, кричали вікна білих хоромів довкола, зубці дахів, плити майдану:

— Хто ти, що посмів показуватись Богові-Місту?...

— Я його створитель...

— Немає у вселенній нікого понад Бога-Місто!.. Його воля верховодить світом...

— А Аллах?.. А Бдиний?!

Регіт став ще більше заглушливий... І Аллах хотів уже проклясти це кубло великої нечесті.

— Стривай... Всесильний... Я бачу людей, що розштовхують юрбу, прямують до тебе, може це боріш за правду й волю, про яких ти говорив.

Тут пророк указав на чотирьох воєків, які розторопили базарну челядь позолотистими списами. На їхніх панцирах палав захід сонця, знід кольчуги червоної дорожньої пурпура. Вони обійшли з усіх боків місце кари... І не встигли відхилити люди, які реготалося й погрожували, коли руки Аллаха і його пророка були обхоплені залізними кільцями ланцюгів...

V.

Обидвох мандрівців повели перед володаря Бога-Міста, Бога борів...

І бог борів не вислухав Аллаха й Магомета, сонливо підняв опухлі віки, обвів приведених нерухомим поглядом і кивнув головою...

Тюрма замкнула залізні засувки за пими.

У жаріних розпалювався вогонь до тортур, нечулі вати знімали бичі із стін до катування, а звідусіль знід чорних склепін, із вічного морозу підземель йшли голосіння і стогони, ри-

дання і проклони та неначе тихий шум струнків у проваллі, скарги дітей і дівчат... Одмади зпоза стін міста ричали льви, що ждали жної страви, а заглушуючи їх зривалися аплоті вулиць головокружним, запаморочливим лютим гоміні і співи, голос струн і торкалася бубна святкувочої розпусті...

— Ти ще віриш і ждеш? — спитався бдиний Магомета.

Цей поник головою...

Восесильний простяг руку...

І тисячі грізних янголів, під проводом благового Азраїла, з огнистими мечами аинули сюди. Здавалося, відусуди над Бог-Місто насунулися чорні хмари і в їх темряві шарули на всі його покрівлі, бані та вежі навіжені вогняні стріли, блискавиці. Дивитись жару і пурпура, розтріскувалися стіни, падали колони, розпадалися склепіння і... адала неформі, сліпе й глухе, темнозеленими бурями і млі гребенях сердитої піни, покотилося седи і в вом і гуком — велике море...

VI.

Немає міста тисячі бані і мінаретів. Шерби — його цвинтар. Солоніць висохло змиского набіду — саван на трупах палат і бивель... Розторопилися його баніти. Вони сирігли колись пустині, а тепер пустиня сирігла ній велитенських вістків... І коли вітер обшмагав їх неначе ребра згиблого верблюда, підшмагався вона грізним самумом та знову засидує знід сліди Божого гніву...

Знову заграли смутливі і трепетні струни гусел...

Безмовна, невідома клялася вругом стіни.

Гадючі ший верблюдів хиталися на всі боки. З синьої безодні місяць заодно обшмагав синім мерехтінням — саван солоніць і палати страших моги і одинокі розкопаних палат.

Вимірано похитувалося мій палат...

До ранку й до озні було далеко...

З російської мови переклад

Іван Станіслав

Високоповажані Пані!

Цим маємо честь пригледати ВП. Паням, що крім нашого ядерного мила марки „Strahl“ виробленого перфумоване мило до прання і шоби охоронитись перед підробкою нашого мила ми дали йому охоронний знак, що зображує ящірку.

За першорядну якість ПЕРФУМОВАНОГО МИЛА З ЯЩІРКОЮ ручить наша слава продуцентів загально-відомих пральних засобів марки „Alboril“.

Просимо дуже, шоби ВП. Пані були ласкаві, ще сьогодні, випробувати наше знамените „МИЛО З ЯЩІРКОЮ“.

Ми є переконані, що ВП. ПАНІ будуть дуже задоволені.

З глибоким поважанням

Р. STRAHL і SKA

ШОПЕНІЦЕ.

90 1-10

Дописи.

САМБІР. (Гостина „Цвіркуна“). Дня 5. і 6. липня ц. р. гостиня у Самборі львівський український театр „Цвіркуна“. Публика, яка явилася на обох вечорах, гарячо оплескувала виконавців. Годі сказати, котра з точок програми найкраще подобалась, бо і скечі, і куплети, і монольоги, і балет „Цвіркуна“, як і конференсерка, викликували бурю оплесків і шире веселість. Управі цього театру слід признати, що взяла під увагу теперішнє лихоліття і приступними цінами вступу дає змогу кожному провести милий вечір. Між виконавцями треба відмітити: арт. Сороку, Залуцького, Мельника і Рудаківича, а з пань: Кульчицьку і Залуцьку.

ЛУЖОК ГОР., ПОВ. ТУРКА. (Народний сокіальський фестин). Дня 12. липня ц. р. відбувся в Лужку Гор. пов. Турка, великий сокіальський фестин, що пройшов дуже величаво і стягнув кілька тисяч місцевих та доклячичних селян, а також інтелігенції навіть із таких далеких місцевостей, як Турка, Стара Сіль, Самбір, Ст. Самбір та ін. Великого блиску додала цій імпрезі знаменита оркестра в силі 25 музикантів із Самбора під батутуою д-ра Ю. Рабія. На увагу заслуговують такі точки, як дефіляда соколів і сокілок, у якій головню жіноча чета запрентувалася дуже гарно, кінні пере-

гони, попис місцевого хору, пописові вправи соколів та сокілок і ін. Велике призначення здобув собі річний складений буфет місцевих господинь під проводом Рузи Головач, у якому подавано здорові сільські продукти як суніці, квасне молоко і т. д. Такі народні фестини є одним із найкращих засобів до зближення села з інтелігенцією, що визначилося дуже симпатично головню у спільних національних танках і товариських забавах. Загальний дохід із фестину дав 472 зол., чистий 230. Чи в інші села не моглиб уладити у себе подібних народних фестинів? — Місцевий.

СОКАЛЬ. (Загальні Збори Філії Т-ва Охорони Всених Моги). Загальні Збори Філії Т-ва Охорони Всених Моги у Сокалі відбулися дня 2. липня ц. р. Новому виділові поручили поробити старання дотично ексгумації тлінних останків стрільців та зложення їх у спільній могилі, над котрою має стати небавком величавий пам'ятник. (Філія збрала на ту ціл коло 500 доларів). До нового виділу увійшли: д-р Роман Перфецький, о. дек. Ст. Ничай, м-р Володимир Стефанишин, Марія Хрущева, Софія Хоминська, Волод. Небожук. Сподіємось, що новонабраний виділ доведе справу ексгумації і пам'ятника можливо якнайскорше до успішного кінця.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

НОВІ ШЛЯХИ. ч. 6-7, червень-липень. Зміст:

Крушельницький: Немилуче. І. Крушельницький: Із життя. А. Коломинець: Завтра. В. Іскра: Привіт. Ю. Топор: З поезії. О. Юренко: Орачі. А. Крушельницький: Остання воля Романчука. В. Будановський: За сім'єю. І. Коломинець: „Червона Калина“. С. Король: Премія до „Української Загальної Енциклопедії“. В. Лисинський: Асиміляція і реасиміляція в історичному та націоналістичному процесі поневоленого народу. Юра Ш. Вимоги однієї нової суспільства. П. Кошак: Діалог політичних подій. В.В.В. Повість і оповідання на Рід України. Інж. Ф. Хведчук: Занепад нафтової промисловості Підкарпаття. III. О.: З друкарського заступника. Коломинець: Редакційний трієр.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платня кооперативам для 15.VII. 1932 за масло експортне та десертне пріма 525 коп., а літру молока 19—20 сот., літру сметани 0.90 коп., сметану 3-30 коп.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр.
Вікторок, 19. VII, год. 7.30 і 9.45 веч.
Виступ варшавської „Банди“.
Середа, 20. VII, год. 7.30 і 9.45 веч.
Виступ варшавської „Банди“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Сидя кохання“.
КАСНО: „Жагуче кохання“.
КОПЕРНИК: „Панна вдовою і Лететина Газнера“.
ЛЕВ: „Скриті стріли“ (Гут Джібсон).
„Зов молодості“.
МАРУСЕНЬКА: „Панна вдовою і Лететина Газнера“.
МІРАЖ: „Білі ночі“.
ОАЗА: „Архикнязь Іван Рудольф“.
ПАН: „Присуд моря і Смоленськ“.
ПАЛЯС: „Бунт молодості“.
ПАСАЖ: Кохання на пустині.
ПРОМІНЬ: „Любовники гвардійців“ та „Сти на мужів“.
СОНЦЕ: Через фері печини.
СТИЛЕВЕ: „Життя і майбутність жінки“.
УТІХА: „Знак жабі і Дуглас Фербенкс“.
УІМЕРА: „Звідкіля нема повороту“.

Закордонне радіо.

Середа, 20. липня 1932.

Гільверзум (236.1) 17.10 Легка музика.
Міаїно (331.4) 20.30 Комедія. Штрасбург (345.2) 21.00—22.30 Симфонічний концерт. Штутгарт (380.6) Сонати Моцарта — скрипки. Гамбург (372.2) 20.35 Концерт Вагнера. Букарешт (394.2) 21.15 Речиталь скрипки. Стокгольм (435.4) 17.05 Музика на гармоні. Рим (441.2)

20.45 Симфонічний концерт. Брюссель (509.3) 21.00 Концерт. Рига (525.4) 19.30—21.30 Концерт радіооркестри. Харків (937.5) 14.30, 15.00, 20.00 Концерт. 16.00 Гам. плити. Москва (1304.3) 14.30, 16.10, 17.10, 18.10, 19.10 Музика. Париж (1724.1) 20.45 Концерт.

Львівське радіо.

Середа, 20. липня 1932.

11.58 Час. 12.10 Пресові вістки. 12.20, 12.45, 15.10 Гам. плити. 12.40 Метеор. комунікат. 15.00 Госп. комунікат. 15.30 Гутірка моряків. 15.40—16.05, 16.40—18.00, 20.00—22.20, 22.40—23.30 Трансмсія з Варшави. 16.05 Гам. плити і „Сільва рерум“. 18.00 Відчит з Вільна. 18.20 Легка музика. 19.15 Всячина. 19.30 Програма на слідуючий день. 19.35 Пресовий комунікат. 19.45 Ремесло — відчит. 22.20 Пан Гумор на відпусті.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Кооп. Укр. Театр у Львові Укр. Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станіславові.

ЗАБОЛОТІВ: саля „Сокола“.
21. VII. — Жінка, що вбила.
22. VII. — Чесна Сузання.
23. VII. — Циганка Аза.
24. VII. — Гетьман Дорошенко.
ВОРОХТА: саля „Нар. Дому“.
25. VII. — Сорочинський ярмарок.
26. VII. — Пурга.
27. VII. — Розведена.
28. VII. Грішниця на острові Паго Паго.
Дальший репертуар на Ворохту буде оголошений у пресі. Режисерія театру готує до постановки „Весела наву“ і „Бродвей“.
В осени ц. р. виїде театр на прогати 2 місяця в „турне“ на Волинь. 79 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

ОГОЛОШЕННЯ. Подається до відома, що окр. суд у Львові з 3. П. 1930 ч. фідм. 500/30 Ст. II. 74 зарядив ліквідацію кооперативи Руський Народний Дім, зар. ст. госп. з обм. пор. в Городку Яг. Тому визнаємо інтересованих, шоби найдалше до 3 місяців згодили свої претенсії до тої кооперативи під загрозою правних наслідків. Ліквідатор Д-р Озаркевич. 78 1-3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Перед виїздом не забудь засобитися

в найдешевшій джерелі закупу

Полотна	0.65	пол. на прост.	1.50
мушлани	0.75	франки з мет.	0.75
полотно анга.	0.75	3 хусточки за	0.50
крепоні	1.—	хусточ. пріма	0.40
перкал. коль.	1.—	ручн. купеліві	0.80
шовк до прая	1.20	ручн. вафельові	0.50
зефіри	1.—	капи і обрус	3.75
оксфорди сирі	0.70	плащі купел.	11.50
дизки на підш.	1.—	простир. куп.	0.90
панамы коль.	1.20	коши флявел.	8.—
мадаполами	1.20	прост. коперт.	6.75

як також деякі інші атеріяли.

Для кооператив значний опуст. Замовлення з провінції висилемо відл. почт. ГАЛИЦЬКИЙ МАГАЗИН НОВОСТЕЙ 72 Львів, Галицька 15. 2-10

Присилайте передплату!

1 доларя за кожну блощицю знайдену

після переведення дезинфекції газом свічкою виплатимо негайно. Замовляти на свічки і дезинфекцію прайма

Fumigatore-Simex
Львів, Косцюшка 3. Тел. 16-18

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.
СМІХ ЗЕМЛІ
Ціна 1-30 зол., з почт. перес. 210 коп.
АЛЬФОНС ДОДЕ
МАЦІЦЬКИЙ
Переклад із французької мови М. Рудницького. — Ціна 3—4 зол., з почт. пересилкою 4—5 зол.